

Sygn. akt VI Ga 308/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Anna Harmata

SO Beata Hass – Kloc (spr)

Protokolant: Barbara Ćwiok

po rozpoznaniu w dniu 5 stycznia 2017 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: Agencji (...) S.A. w M.

przeciwko: (...) Spółka z o.o. w R.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w R.

V Wydziału Gospodarczego z dnia 13 kwietnia 2016 r., sygn. akt V GC 1395/15

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

I. oddala powództwo,

II. zasądza od powoda Agencji (...) S.A.

w M. na rzecz pozwanego (...) Spółka z o.o. w R. kwotę 2.417,00 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 3.526,00 zł (trzy tysiące pięćset dwadzieścia sześć złotych) tytułem kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym w tym kwotę 2.400,00 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

3. nakazuje pobrać od powoda Agencji (...) S.A. w M. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w R. kwotę 1.126,00 zł (jeden tysiąc sto dwadzieścia sześć złotych) tytułem opłaty sądowej od apelacji od której uiszczenia pozwany był zwolniony.

SSO Anna Harmata SSO Andrzej Borucki SSO Beata Hass – Kloc

Sygn. akt VI Ga 308/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 5 stycznia 2017r

Zaskarżonym z wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2016 r Sąd Rejonowy w R. V Wydział Gospodarczy zasądził od pozwanego (...) Spółka z o.o. w R. na rzecz powoda Agencji (...) S.A. w M. kwotę 45 026,58 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 26 maja 2014 r. do dnia zapłaty (w pkt I) ; oddalił powództwo w pozostałej części co do odsetek (w pkt II) ,zaś w pkt III zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4 786 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 2 460 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego .

W pisemnym uzasadnieniu powyższego Sąd Rejonowy podał ,że powód Agencja (...) S.A. w M. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) Sp. z o.o. w R. kwoty 45 026,58 zł wraz z ustawowymi odsetkami jak w pozwie oraz kosztami postępowania. W uzasadnieniu podał, iż sprawa dotyczy inwestycji o nazwie: Przebudowa i modernizacja budynku szkoły zawodowej wraz z zagospodarowaniem obejmującym budowę parkingu, przyłączy elektrycznego wraz ze stacją transformatorową, wodociągowego, ciepłowniczego oraz kanalizacji sanitarnej i deszczowej dla Inkubatora Nowych Technologii IN-Tech wraz z rozbudową (...) Parku (...) w M.. Powód występował jako inwestor. Pozwany stosownie do art. 529 § 1 pkt 4 ksh został wydzielony z Przedsiębiorstwa Usługowo – Produkcyjnego (...) S.A. w R., które występowało jako generalny wykonawca (wchodzący w skład konsorcjum z (...) Sp. z o.o. w R.). Powód poprzez zapłatę w dniu 4 kwietnia 2013 r. kwoty 45 026,58 zł na rzecz (...) Sp. z o.o. w R., zasądzonej Wyrokiem Sądu Okręgowego w R. VI Wydział Gospodarczy, sygn. akt VI Ga 21/14 solidarnie od pozwanych Agencji (...) S.A. w M., Przedsiębiorstwa Usługowo – Produkcyjnego (...) S.A. z siedzibą w R., (...) Sp. z o.o. w R. oraz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R., domagał się tytułem roszczenia regresowego zwrotu niniejszej kwoty od pozwanego.

Pozwany w złożonym sprzeciwie od nakazu zapłaty wniósł o oddalenie powództwa w całości i wskazał na brak podstaw do przyjęcia jego odpowiedzialności. Zarzucił, iż powód zgodnie z obowiązkiem z art., 6 kc nie wykazał odpowiedzialności pozwanego. Wskazał, iż nowo powstała spółka (...) Sp. z o.o. nie przejęła zobowiązań związanych z realizowanymi przez (...) S.A. procesami inwestycyjnymi. Nadto w sprawie brak jakichkolwiek dokumentów wykazujących odpowiedzialność pozwanego, prócz wyroków Sądu. Pozwany podkreślił również, iż spółka (...) Sp. z o.o. ponosi wyłączną odpowiedzialność za zobowiązania przypisane jej w planie podziału, nie ponosząc odpowiedzialności za zobowiązania które „ pozostały” w (...) S.A. Dalej wskazał, iż stan faktyczny oraz brak stosunku zobowiązaniowego dyskwalifikuje możliwość przyjęcia za podstawę powództwa z art. 471 kc. Strona pozwana podkreśliła również, iż powód jako inwestor nie jest uprawniony do dochodzenia roszczenia regresowego od generalnego wykonawcy ((...) S.A.) który nie był związany żadnym stosunkiem obligacyjnym z zaspokojonym wierzycielem ((...) Sp. z o.o.).Rozliczenie zaś powinno być dokonane zgodnie z relacjami umownymi wynikającymi z pierwotnie zawartych umów. Pozwany zakwestionował również żądanie powoda dotyczące zasądzenia odsetek ustawowych wskazując, iż powód nigdy nie wzywał pozwanego do wykonania zobowiązania w postaci świadczenia dochodzonej kwoty pieniężnej .

Sąd Rejonowy w ustaleniach faktycznych podniósł ,że w wyniku wyboru Wykonawcy w przetargu nieograniczonym, w dniu 7 lipca 2010 r. została zwarta umowa nr (...) pomiędzy powodem Agencją (...) S.A. w M. (inwestorem) a konsorcjum firm (...) S.A. w R.. (...) Sp. J. E. S. i D. C. w R.. Zgodnie z § 4 umowy wykonawca zobowiązał się do samodzielnego wykonania przedmiotu umowy bez korzystania z usług podwykonawców. (...) S.A. w R. (generalny wykonawca)zawarł umowę podwykonawczą ze spółką (...) Sp. z o.o. Kolejno spółka (...) Sp. z o.o. zawarła umowę na roboty budowlane z (...) Sp. z o.o.

(...) S.A. w R. w trybie art. 529 § 1 pkt 4 ksh dokonała podziału przez wydzielenie spółki (...) Sp. z o.o.

(...) Sp. z o.o. wobec nie otrzymania wynagrodzenia za wykonane roboty od spółki (...) Sp. z o.o., w dniu 21 grudnia 2013 r. wniosła przeciwko inwestorowi (Agencji (...) S.A. w M.), generalnemu wykonawcy ((...) S.A. w R. oraz odpowiedzialnej solidarnie spółce wydzielonej (...) Sp. z o.o. w R.) oraz podwykonawcy ((...) Sp. z o.o. w R.) pozew do Sądu Rejonowego w R. zapłatę na jej rzecz kwoty 33 504,50 zł wraz z odsetkami oraz kosztami postępowania, opierając swoje roszczenie na art. 647¹ § 2 i § 5 kc.

Sąd I Instancji zasądził solidarnie na rzecz (...) Sp. z o.o. w R. od pozwanych kwotę 33 504,50 zł wraz z odsetkami i kosztami postępowania. W sprawie na skutek apelacji inwestora toczyło się postępowanie II Instancyjne zakończone

prawomocnym Wyrokiem Sądu Okręgowego w R. sygn. akt VI Ga 21/14, w którym zasądzono solidarnie na rzecz spółki (...) Sp. z o.o. w R. od pozwanych kwotę 45 026,58 zł.

Powód Agencja (...) S.A. w M. w dniu 4 kwietnia 2014 r. uregulowała zasądzoną kwotę 45 026,58 zł na rzecz (...) Sp. z o.o. w R..

Tytułem roszczenia regresowego inwestor domagał się zwrotu w.w. kwoty od wykonawcy ((...) Sp. z o.o. w R.) odpowiedzialnego solidarnie z (...) S.A. w R..

Wezwanie do zapłaty skierowane do pozwanego nie doprowadziło do zaspokojenia powoda. Próba ugodowa wywołana przez inwestora Agencję (...) S.A. w M., prowadzona pod sygn. akt I.1.Co 1760.14 okazała się bezskuteczna. Pozwany pomimo prawidłowego zawiadomienia nie wstawił się na wyznaczone posiedzenie.

W dalszej kolejności Sąd ten dokonał oceny zabranego w sprawie materiału dowodowego.

W rozważaniach prawnych Sąd I instancji wskazał, że bezopornym jest, iż stosunek prawny łączący strony z którym związane jest roszczenie powoda to umowa o roboty budowlane. Stosownie do art. 647 kc wykonawca był zobowiązany do oddania obiektu wykonanego zgodnie z projektem a inwestor do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia.

W przedmiotowej sprawie wykonawcą umowy było konsorcjum złożone ze spółek Przedsiębiorstwa Usługowo – Produkcyjnego (...) S.A. w R. (z którego wydzielono spółkę (...) Sp. z o.o. w R.) oraz (...) Sp. z o.o. w R.. Dalej Sąd ten naprowadził, że umowa konsorcjum nie jest regulowana przez przepisy prawa polskiego. Prawo dopuszcza jednak możliwość jej zawarcia, a nawet możliwość wspólnego ubiegania się przez konsorcjantów o udzielenie zamówienia publicznego (art. 23 Ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – prawo zamówień publicznych Dz. U. 2004, Nr 19, poz. 177). Ustawodawca narzucił jednak takim podmiotom solidarną odpowiedzialność względem inwestora za wykonanie umowy (art. 141 Pr. z. p.). Wykonanie umowy zawartej pomiędzy inwestorem ,a współwykonawcami obejmuje wypełnienie przez każdego z wykonawców obowiązków względem podwykonawców. Niewykonanie przez konsorcjantów umowy zawartej z podwykonawcą stanowi nienależyte wykonanie umowy zawartej z inwestorem i rodzi odpowiedzialność kontraktową. Wierzyciel (inwestor) ma w takiej sytuacji stosownie do art. 647¹ § 1 kc roszczenie odszkodowawcze względem wykonawcy.

Szkoda powoda jako inwestora w niniejszej sprawie polegała, zdaniem Sądu Rejonowego, na wystąpieniu uszczerbku spowodowanego koniecznością spełnienia na rzecz podwykonawcy (...) Sp. z o.o. w R. świadczenia, do którego spełnienia zobowiązany był wykonawca.

Powód zgodnie z obowiązkiem , w ocenie Sądu I instancji, wykazał istnienie przesłanek aktualizujących odpowiedzialność z art. 471 kc tj. związek przyczynowy oraz fakt powstania szkody. Podkreślił przy tym , iż przyjęcie odpowiedzialności dłużnika nie jest uzależnione od udowodnienia przez wierzyciela, że nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności za które dłużnik ponosi odpowiedzialność.

W myśl cytowanego przepisu dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

W świetle treści powołanego przepisu dla powstania podstaw odpowiedzialności kontraktowej konieczne jest zaistnienie następujących przesłanek tejże odpowiedzialności:

- istnienie szkody w znaczeniu uszczerbku w majątku,
- szkoda musi być spowodowana niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania przez dłużnika,

- pomiędzy szkodą a niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania musi istnieć normalny związek przyczynowy.

Kontraktowa odpowiedzialność dłużnika powstaje między stronami istniejącego zobowiązania, przy czym dotyczy to wszelkich stosunków zobowiązaniowych, bez względu na źródło, z którego one się wywodzą (E. Gniewek: Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2006, s. 803).

W świetle art. 647¹ § 5 kc w zw. z art. 376 kc po spełnieniu świadczenia na rzecz podwykonawcy, inwestor jako współdłużnik solidarny ma własne roszczenie odszkodowawcze (regresowe) wobec współodpowiedzialnego solidarnie wykonawcy. Niewątpliwie zapłata wynagrodzenia podwykonawcy przez inwestora stanowi, zdaniem Sądu Rejonowego, zaspokojenie cudzego długu (tak też SA w Warszawie w orzeczeniu z dnia 24 lutego 2015 r., I Aca 1240/14) (art. 518 § 1 pkt 1 kc) przez co inwestor nabywa spleconą wierzytelność.

Powód Agencja (...) S.A. w M. spełnił roszczenie na rzecz dalszego podwykonawcy. Zatem stosownie do powołanych wyżej przepisów uzyskał uprawnienie do dochodzenia od wykonawcy zapłaty kwoty dochodzonej w pozwie. Wbrew twierdzeniom pozwanego solidarna odpowiedzialność inwestora oraz wykonawcy nie jest zależna od zgody inwestora na zawarcie umowy z podwykonawcą lub dalszymi podwykonawcami. Zakres odpowiedzialności inwestora z wykonawcą wobec podwykonawców jest innych. Inwestor odpowiada na podstawie art. 647¹ § 5 kc solidarnie z wykonawcą za wynagrodzenie z tytułu wykonania robót. Umowa i stosunek obligacyjny wykonawcy z podwykonawcą nie ma zaś samodzielnego charakteru i jest realizowana na podstawie umowy pierwotnej. Dla istnienia odpowiedzialności nie jest konieczne powstanie stosunku umownego między wykonawcą a podwykonawcą (dalszymi podwykonawcami) ale wystarczy sam fakt wykonania przez podwykonawcę usługi w interesie inwestora. Zatem zarzuty sformułowane przez stronę pozwaną nie znajdują żądanego uzasadnienia w obecnym stanie faktycznym i prawnym.

Obie strony postępowania opisywały we wniesionych pismach procesowych poprzedni proces oraz relacje między stronami. Jak podano wyżej w sprawie zapadł wyrok zasądający solidarnie od inwestora, wykonawców i podwykonawcy obowiązek zapłaty na rzecz dalszego podwykonawcy. W uzasadnieniu wyroku SO wskazał iż wobec podziału spółki (...) S.A. w R. poprzez wydzielenie majątku spółki na spółkę (...) Sp. z o.o. w R. zasadnym było rozszerzenie powództwa na nowy podmiot i przyjęcie solidarnej odpowiedzialności do wartości aktywów netto przyznanych każdej spółce w planie podziału. Stosownie do art. 546 § 1 ksh odpowiedzialność podmiotu obejmuje okres przez 3 lata od dnia ogłoszenia o podziale.

Twierdzenia pozwanego odnośnie braku odpowiedzialności podmiotu (...) Sp. z o.o. w R. nie mogły być zatem zostać uznane przez Sąd Rejonowy jako zasadne. Niniejsze był już przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu w tej sprawie. Stosownie do treści art. 531 ksh Spółki przejmujące lub spółki nowo związane powstałe w związku z podziałem wstępują z dniem podziału bądź z dniem wydzielenia w prawa i obowiązki spółki dzielonej, określone w planie podziału. Sformułowanie „wstępują w prawa i obowiązki” oznacza następstwo prawne w aktywną i pasywną stronę stosunku zobowiązaniowego, odpowiada konstrukcji prawa cywilnego polegającej na zwalnianym przejęciu długu. Zatem na następcę prawnego przechodzą również długi.

Twierdzenia pozwanego odnośnie odpowiedzialności w części Sąd Rejonowy uznał za nieuzasadnione bowiem powód domaga się w tym procesie odszkodowania.

Sąd Rejonowy przyjął więc zarzuty i twierdzenia powoda za uzasadnione. Strona powodowa udowodniła swoje roszczenie co do zasady jak i wysokości.

Mając na uwadze powyższe Sąd I instancji zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 45 026, 58 zł na podstawie art. 471 kc.

W części zasadny okazał się zarzut pozwanego odnośnie żądania zasądzenia odsetek ustawowych od dnia 5 kwietnia 2014 r. Jak ustalił w/w Sąd wezwaniu do zapłaty pozwana spółka otrzymała w dniu 22 maja 2014 r. W wezwaniu powód wyznaczył 3 dniowy termin na spełnienie wezwania. Zatem odsetki należało zasądzić jak w pkt I wyroku, oddalając powództwo w pozostałej części co do odsetek (pkt II).

Sąd Rejonowy oddalił dowód z przesłuchania stron jako zbędny do wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Materiał dowodowy był wystarczający do wydania orzeczenia, a dowód z przesłuchania stron co do zasady przeprowadzany jest jedynie w sytuacji gdy nie ma innych dowodów.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości pozwany. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie:

- art. 233 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego (dalej jako „k.p.c.”) poprzez błędne ustalenia faktyczne stanowiące podstawę rozstrzygnięcia polegające na przyjęciu, iż w niniejszej sprawie spełnione zostały przesłanki odpowiedzialności kontraktowej pozwanego z art. 471 k.c. a powód zgodnie z obowiązkiem z art. 6 k.c. dowiódł ich istnienia, podczas gdy nie sposób przyjąć, aby po stronie powoda w ogóle powstała szkoda spowodowana nienależytym wykonaniem umowy przez pozwanego, a już z całą pewnością brak jest podstaw do uznania, iż między szkodą, a nienależytym wykonaniem umowy istnieje adekwatny związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 § 1 k.c., a ponadto, iż nienależyte wykonanie zobowiązania nastąpiło wskutek okoliczności za które pozwany ponosi odpowiedzialność, ewentualnie

- art. 471 w zw. z art. 361 § 1 Kodeksu cywilnego (dalej jako „k.c.”) poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż pomiędzy szkodą w postaci zapłaty przez inwestora wynagrodzenia na rzecz dalszego podwykonawcy, a nienależytym wykonaniem umowy zawartej pomiędzy wykonawcą, a podwykonawcą zachodzi adekwatny związek przyczynowy w rozumieniu drugiego z ww. przepisów,

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez rażące braki uzasadnienia, uniemożliwiające dokonanie oceny toku rozumowania Sądu oraz motywów, które stanowiły podstawę rozstrzygnięcia, a także wewnętrzną sprzeczność uzasadnienia, które to braki i wady uzasadnienia polegają w szczególności na:

- braku uzasadnienia w zakresie przyczyn z jakich Sąd uznał, iż między rzekomą szkodą powstałą po stronie powoda, a nienależytym wykonaniem umowy przez pozwanego istnieje adekwatny związek przyczynowy,
- braku uzasadnienia w zakresie przyjęcia, iż nienależyte wykonanie umowy przez pozwanego nastąpiło wskutek okoliczności za które ponosi on odpowiedzialność,
- braku uzasadnienia w zakresie przyczyn z jakich Sąd uznał, iż niewykonanie umowy podwykonawcy z dalszym podwykonawcą stanowi nienależyte wykonanie umowy wykonawcy z inwestorem,
- brak uzasadnienia w zakresie przyczyn z jakich Sąd przyjął wysokość uszczerbku powstałego po stronie powoda w wysokości obejmującej zarówno należne dalszemu

podwykonawcy wynagrodzenie, jak również koszty sądowe związane z jego przymusowym dochodzeniem,

• braku uzasadnienia w zakresie przyjęcia, iż zapłata wynagrodzenia przez inwestora na rzecz dalszego podwykonawcy, jako spełnienie własnego świadczenia gwarancyjnego inwestora, stanowi po jego stronie szkodę w rozumieniu art. 471 k.c., szczególnie w sytuacji, gdy inwestor wyraża zgodę na udział dalszego podwykonawcy w procesie inwestycyjnym i tym samym przyjmuje na siebie odpowiedzialność gwarancyjną co przesądzone zostało pierwotnie toczącej się z udziałem stron niniejszego procesu sprawie z powództwa (...) Sp. z o.o.,

• brak uzasadnienia w zakresie przyczyn z jakich Sąd przyjął, iż pozwany ponosi solidarną odpowiedzialność za zobowiązania (...) S.A.,

• wewnętrzną sprzeczność uzasadnienia polegająca na czynieniu rozważań o zasadności roszczenia regresowego powoda w świetle art. 647 § 5 k.c. i jednocześnie oparciu rozstrzygnięcia na art. 471 k.c., w zakresie którego Sąd ograniczył się jedynie do przytoczenia przesłanek odpowiedzialności kontraktowej, w żaden sposób nie przekładając ich na grunt niniejszej sprawy,

- art. 481 § 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż odsetki od zasądzonej na rzecz powoda kwoty przysługują mu od dnia 26 maja 2014 r., podczas gdy roszczenie powoda stało się wymagalne dopiero w dniu 27 maja 2014 r., zatem odsetki ustawowe za opóźnienie przysługiwać by mogły powodowi dopiero od dnia następnego, tj. 28 maja 2014 r.,

- art. 56 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (dalej jako „ustawa nowelizacyjna”) w zw. z art. 481 § 2 k.c. w zw. z art. 321 k.p.c. poprzez niezastosowanie pierwszego z ww. przepisów, a konsekwencji naruszenie art. 321 k.p.c. poprzez zasądzenie na rzecz powoda odsetek ustawowych za opóźnienie wprowadzonych od dnia 31 stycznia 2016 r. ww. ustawą nowelizacyjną w sytuacji gdy powód dochodził wyłącznie odsetek ustawowych, co ponadto uniemożliwia zasądzenie na jego rzecz odsetek ustawowych za opóźnienie za okres od dnia 1 stycznia 2016 r.,

- art. 647(1) § 1 w zw. z art. 647(1) § 5 w zw. z art. 518 § 1 pkt 1 ewentualnie w zw. z art. 376 § 1 zd. 2 k.c. poprzez ich niezastosowanie, podczas gdy przy braku podstaw do przyjęcia odpowiedzialności kontraktowej pozwanego i jednocześnie założeniu, że odpowiada on solidarnie z powodem za zapłatę wynagrodzenia należnego dalszemu podwykonawcy właściwym było przyjęcie, iż wskutek zapłaty wynagrodzenia przez powoda wstąpił on na podstawie art. 518 § 1 pkt 1 k.c. w miejsce zaspokojonego wierzyciela, jednakże bez przysługujących pierwotnemu wierzycielowi roszczeń w stosunku do pozostałych uczestników procesu inwestycyjnego, ewentualnie poprzez niezastosowanie art. 376 § 1 zd. 2 k.c., co również przy założeniu solidarnej odpowiedzialności pozwanego, prowadzić winno do uznania, iż powód może żądać od pozwanego zwrotu jedynie przypadającej na pozwanego części wynagrodzenia należnego dalszemu podwykonawcy,

- art. 546 § 1 Kodeksu spółek handlowych (dalej jako „k.s.h.”) poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż na jego podstawie spółka powstała w wyniku podziału przez wydzielenie ponosi solidarną odpowiedzialność ze spółką dzieloną za jej zobowiązania, podczas gdy przepis ten dotyczy solidarnej odpowiedzialności między spółkami, które uzyskały majątek w wyniku przeprowadzenia procedury podziałowej, co za tym idzie nie daje podstaw do przyjęcia, aby pozwany ponosił jakąkolwiek odpowiedzialność za zobowiązania (...) S.A., które mogły wynikać z umów o roboty budowlane, stanowiących podstawę niniejszego sporu.

Opierając się na tych zarzutach wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego zarówno za postępowanie przed Sądem I instancji, jak i przed Sądem Okręgowym w Rzeszowie.

W pisemnym obszernym uzasadnieniu podniósł argumenty wskazujące na zasadność w/w zarzutów.

Powód w pisemnej odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył co następuje:

Apelacja strony pozwanej zasługiwała na uwzględnienie z przyczyn wskazanych poniżej, albowiem nie wszystkie zarzuty apelacji należało uznać za zasadne.

Oceniając zarzuty apelacji należy na wstępie podnieść, że roszczenie regresowe jest nowym roszczeniem powstającym wskutek zaspokojenia roszczenia podstawowego za którego dłużnicy solidarnie ponoszą odpowiedzialność, a nie tym samym roszczeniem podstawowym, które przyszło na dłużnika solidarnej spółki wskutek zaspokojenia wierzyciela (glosa W. Czachórski do orzeczenia SN z dnia 30.04.1957r, 3 CR 340/56). W konsekwencji, o ile nic innego nie wynika z przepisów mających zastosowanie do roszczeń regresowych, w szczególności określających przesłanki ich powstania,

nie mają do nich zastosowania przepisy prawa materialnego ani procesowego dotyczące roszczeń podstawowych, a w szczególności przepisy określające zakres oraz ukierunkowane na ich zabezpieczenie lub ułatwienie ich dochodzenia. Ponadto istotne jest, że zakres w jakim dłużnicy solidarni są zobowiązani do zaspokojenia roszczeń regresowych powstałych w wyniku spełnienia świadczenia głównego nie determinuje w sposób bezwzględny zakres zaspokojenia roszczeń regresowych powstałych w wyniku zaspokojenia roszczeń powstałych wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, w tym w szczególności roszczenia naprawienia szkody, z zapłaty kary umownej lub odsetek za opóźnienie. Należy bowiem wskazać, że z uwagi na możliwość zróżnicowanego sposobu zobowiązania poszczególnych dłużników solidarnych (art. 368 kc) oraz brak możliwości przypisania szkodliwych skutków działania zaniechania jednego z dłużników solidarnych pozostałym (art. 371 kc), nie zawsze wszyscy dłużnicy solidarni muszą być zobowiązani do zaspokojenia tego rodzaju roszczeń. Tylko bowiem ci dłużnicy solidarni są zobowiązani do zaspokojenia roszczeń wynikłych z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, a następnie roszczeń regresowych powstałych wskutek zaspokojenia tych roszczeń, którzy nie wykonali lub nienależycie wykonali zobowiązanie. W konsekwencji zakres podmiotowy i wielkość roszczeń regresowych powstałych wskutek zaspokojenia roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania mogą być odmienne niż zakres podmiotowy i wielkość roszczeń regresowych powstałych wskutek zaspokojenia roszczenia o spełnienie świadczenia głównego (por. uchwała SN z dnia 28.02.201r, III CZP 108/12, M. Pyziak – Szafnicka, System Prawa PrPryw, t.5, 2013r, s. 356, Nb 83). Wypada również podnieść, że roszczenie regresowe jest związane ze stosunkiem wewnętrznym łączącym dłużników. W świetle treści artykułu 376 kc o tym czy roszczenie regresowe przysługuje, a jeśli tak to w jakim zakresie rozstrzyga treść istniejącego między dłużnikami stosunku prawnego. Uregulowanie zawarte w art. 376 kc daje podstawę do przyjęcia, że między dłużnikami solidarnymi zawsze istnieje stosunek wewnętrzny, nawet jeśli w niektórych przypadkach nie jest on wyraźnie zarysowany. Skoro bowiem określono dłużnikowi przysługuje roszczenie regresowe, musi istnieć stosunek prawny stanowiący jego podstawę. Zasada zwrotu w częściach równych znajduje stosowanie jedynie wówczas, gdy z treści tego stosunku nie wynika nic innego. Źródłem stosunku wewnętrznego może być umowa lub przepis ustawy, przy czym za podstawowy przepis w tym względzie należy uznać art. 376 kc (por. uchwała SN z dnia 17.07.2007r, III CZP 66/07). Rozstrzygając w jakich częściach dłużnik może żądać od pozostałych dłużników zwrotu świadczenia spełnionego na rzecz wierzyciela należy uwzględnić wszystkich dłużników solidarnych. Chodzi tu więc zarówno dłużników wobec których zapadło orzeczenie jak i tych przeciwko którym wierzyciel nie dochodził swych roszczeń sądowo. Jednocześnie okoliczność, iż dłużnik, który spełnił całe świadczenie, występuje z roszczeniem regresowym tylko wobec niektórych dłużników solidarnych nie może szkodzić pozwanym dłużnikom. Dłużnicy ci odpowiadają bowiem wobec dłużnika który spełnił świadczenie na rzecz wierzyciela jedynie za część długu przypadającą na nich (por. wyrok SN z dnia 13.10.1986r, I CR 278/86). Należy również podkreślić, że regres dotyczy całego świadczenia spełnionego na rzecz wierzyciela, a zatem zarówno świadczenia głównego jak i ubocznego w tym odsetek stanowiących wynagrodzenie za korzystanie z cudzych pieniędzy. Inaczej przedstawia się jednak kwestia odsetek za czas opóźnienia, bowiem objęte one mogą być regresem jedynie wobec tych dłużników, którzy tak jak świadczący, popadli w opóźnienie. Analogicznie do reguł obciążania dłużników postrzegać należy kwestię regresu co do odszkodowania za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, wypłaconego przez jednego z dłużników solidarnych. Odszkodowanie takie może być objęte regresem tylko co do tych dłużników, wobec których także występowały przesłanki jego dochodzenia, przy tym znów należy uwzględnić ewentualną różnicę w zakresie odpowiedzialności w konsekwencji wobec wierzyciela tego tytułu.

Również w aspekcie okoliczności niniejszej sprawy należy podnieść, że jeżeli inwestor wpłaci całą należność w stosunku do podwykonawcy (niezależnie od tego czy zrobi to dobrowolnie czy na podstawie wyroku) może zgłosić się z roszczeniem regresowym do wykonawcy (art. 376 kc) (por. wyrok SO w Szczecinie z dnia 27.06.2016r, VIII GC 90/15). Solidarna odpowiedzialność inwestora i generalnego wykonawcy, względnie wykonawców częściowych za umowy zawierane z podwykonawcami oraz dalszymi podwykonawcami wynika z treści art. 647¹ par 5 kc. regulacja ta wprowadziła bardzo korzystną dla podwykonawców sytuację prawną ponieważ zgodnie z powołaną normą mają oni bezpośrednio roszczenie wobec inwestora, wykonawcy częściowego a także generalnego wykonawcy (por. wyrok SN z dnia 17.02.2011r, IV CSK 293/10, ich wyrok SA w Katowicach z dnia 6.03.2013r, I ACa 1000/12 oraz wyrok SN z dnia 11.01.2008r, V CSK 179/07, wyrok SN z dnia 5.09.2012r, IV CSK 91/12).

W świetle powyższych okoliczności odpowiedzialność pozwanego mogła być rozpatrywana przez pryzmat art. 376 kc, co umknęło uwadze Sądu I instancji, a co słusznie zarzucił skarżący w wniesionej apelacji i co już powodowało, że brak było podstaw do zasądzenia od pozwanego całej kwoty wskazanej w wyroku z dnia 30.10.2013r, sygn. akt V GC 264/13 przez Sąd Rejonowy w R., albowiem żaden inny sposób rozliczeń nie został pomiędzy dłużnikami umownie ustalony. Ponadto należało również mieć na uwadze, że wina pozwanego o roszczenie regresowe podlega samodzielnemu ustaleniu, niezależnie od ustaleń prawomocnego wyroku zapadłego w poprzednim procesie (por. orz. SN z dnia 30.04.1957r, 3 CR 340/57) Ta kwestia została w ogóle pominięta w rozważaniach Sądu I instancji, a zgromadzony w aktach sprawy materiał dowodowy nie pozwala na jednoznaczne ustalenie winy po stronie pozwanego o roszczenie regresowe, albowiem pozwany odpowiada za szkodę o tyle, o ile spowodowanie jej zawinił. Poniżej przedstawione okoliczności wskazują, że brak jest podstaw do przypisania pozwanemu winy.

Oceniając zaś zgłoszone przez powoda roszczenie w/w aspekcie należy podnieść, wyrok z dnia 30 października 2013r określał odpowiedzialność pozwanego, ale jedynie wobec (...) sp. z o.o. i wskazywał, że jest ona solidarna z (...) Sp. z o.o., powoda oraz Przedsiębiorstwa Usługowo-Produkcyjnego (...) S.A. w R., a więc zaliczył pozwanego w niniejszej sprawie do kręgu dłużników odpowiadających solidarnie. Natomiast powód jako podstawę swojego powództwa podał art. 471 kc.

W tej sytuacji należy zauważyć, że dla wykazania odpowiedzialności kontraktowej koniecznym było, aby powód udowodnił, że zaistniały kumulatywnie trzy przesłanki: niewykonanie zobowiązania, powstanie szkody, oraz związek przyczynowy pomiędzy szkodą powoda, a niewykonaniem umowy przez pozwanego. Niespełnienie choćby jednej z tych przesłanek wyklucza odpowiedzialność pozwanego. Reguły te nakazują przestrzeganie zasady pełnego odszkodowania w granicach adekwatnego związku przyczynowego. Oceny zaś czy poniesienie określonych kosztów mieści się w ramach szkody i normalnego związku przyczynowego należy dokonywać na podstawie indywidualnej sytuacji poszkodowanego i konkretnych okoliczności sprawy. /por.: Wyrok z dnia 8 września 2004 r. Sąd Najwyższy IV CK 672/03/.

Stosownie zaś do art. 361 § 2 kc zgodnie z zasadą pełnego odszkodowania w granicach odpowiedzialności za normalne następstwa działania lub zaniechania naprawienie szkody obejmuje uszczerbek majątkowy, który poszkodowany poniósł tj. powstała różnicę między obecnym stanem w dobrach prawnie chronionych, a tym stanem jaki zaistniałby, gdyby zdarzenie wywołujące szkodę nie miało miejsca, przy czym szkoda jest zjawiskiem istniejącym niejako obiektywnie i niezależnie od woli poszkodowanego czy też sprawcy zdarzenia.

Związek przyczynowy zachodzi wówczas, gdy w danym układzie stosunków i warunków oraz w zwyczajnym biegu rzeczy, bez szczególnego zbiegu okoliczności, szkoda jest typowym następstwem określonego rodzaju zdarzeń. Adekwatny związek przyczynowy jest podstawową przesłanką odpowiedzialności oraz wskazuje jak daleko ona sięga.

Jak słusznie zarzucił skarżący, Sąd I instancji nie wyjaśnił jakie okoliczności stały się podstawą do przyjęcia, że zachodzi związek przyczynowy pomiędzy powstałą po stronie powoda szkodą w postaci braku zapłaty wynagrodzenia przez wykonawcę, a nie należytem wykonaniem umowy przez pozwanego. Z nie podważanych twierdzeń pozwanego wynika, że generalny wykonawca zapłacił wynagrodzenie na rzecz (...) sp. z o.o., a ten podmiot nie uregulował należności z tytułu wynagrodzenia za wykonane roboty na rzecz (...) sp. z o.o. Ponadto, fakt stwierdzenia odpowiedzialności powoda w niniejszej sprawie przez w/w prawomocny wyrok SR potwierdza, że powód jako inwestor wyrażał zgodę na udział w procesie inwestycyjnym dalszych podwykonawców i akceptował ten stan rzeczy; albowiem nie doszłoby do stwierdzenia jego solidarnej odpowiedzialności. Solidarną odpowiedzialność ukształtowaną przepisem art. 647 (1) par 5 kc należy rozumieć w ten sposób, że, że inwestor odpowiada za zapłatę wynagrodzenia w taki sam sposób jak wykonawca.

Powyższe okoliczności powodują, że brak było podstaw, w okolicznościach niniejszej sprawy do przyjęcia winy po stronie pozwanego oraz jego odpowiedzialności na podstawie art. 471 kc.

Z tych też względów Sąd Okręgowy nie odniósł się do dalszych zarzutów apelacji , uznając ,że nie będzie to miało znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Reasumując Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 par 1 kpc i powództwo oddalił po myśli art. 376 kc i 471 kc i 6 kc , a kosztach procesu za I i II instancję orzekł zgodnie z art. 98 par 1,3 kpc i 108 kpc oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015.1804) zgodnie z którym przy wartości przedmiotu sporu/ zaskarżenia wynoszącej 45.026,58 zł stawka minimalna wynosi 4.800,00 zł (par 2 pkt 5), ale w mając na uwadze treść § 10 ust. 1 pkt. 1 tegoż rozporządzenia -50% tej stawki, zasądzono kwotę 2.400,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.